

Prop. 12 L

(2021–2022)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyrer)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 12. november 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I denne proposisjonen foreslår departementet justering av enkelte gebyrer i justissektoren til selvkost. Gebyrene er knyttet til rettsgebyret (R), som er et grunngebyr som danner utgangspunkt for beregning av betaling for visse offentlige tjenester. Gebyret som betales for tjenestene er sammensatt av grunngebyret R og en multiplikator. Rettsgebyret er i Prop. 1 S (2021–2022) for Justis- og beredskapsdepartementet på 1 223 kroner i 2022.

Departementet foreslår å redusere gebyret (multiplikatoren) for følgende tjenester i domstolene og politiet:

- Gebyret for forliksklage etter rettsgebyrloven § 7 reduseres fra 1,15 R til 1,1 R.
- Gebyret for begjæring om utlegg etter rettsgebyrloven § 14 første ledd reduseres fra 1,25 R til 1,21 R.
- Gebyret ved begjæring om tvangsdekning i pengekrav etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt III (innregistrering) reduseres fra 2,1 R til 0,4 R. Tilleggsgebyret på ett rettsgebyr når tvangsdekningen gjennomføres fjernes. Det gir totalt en reduksjon av gebyret fra 3,1 R til 0,4 R.
- Gebyret for åpning av konkursbo etter rettsgebyrloven § 16 reduseres fra 25 R til 4,35 R. Reduksjonen vil gjelde også der et foretak tvangsoppløses etter konkurslovens regler

med hjemmel i aksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19, allmennaksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19 og samvirkelova §§ 141 til 144. Gebyret når bobehandlingen innstilles eller tilbakeleveres loddeierne reduseres fra 12,5 R til 4 R for konkursbo og fra 12,5 R til 2,75 R for tvangsoppløsningsbo som nevnt over.

- Gebyret for forkynnelse av konkursvarsel etter rettsgebyrloven § 25 reduseres fra 0,5 R til 0,4 R.

Ved fastsettelsen av gebyrene er det tatt hensyn til Finansdepartementets «Bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering», jf. rundskriv R-112/15. Det er en målsetning at gebyrene ikke skal overstige de gjennomsnittlige kostnadene staten har ved å produsere de aktuelle tjenestene, samtidig som betaling fullt ut bør dekke kostnadene basert på kostnadseffektiv drift (selvkost), jf. punkt 3.2.2 fastsetting av satser. Forslagene til gebyrnivå baserer seg på selvkostberegninger foretatt av Domstoladministrasjonen og Politidirektoratet.

Lovendringene vil medføre inntekter og utgifter i samsvar med forslaget til statsbudsjettet i Prop. 1 S (2021–2022), og det foreslås derfor ikrafttredelse 1. januar 2022. Endelig fastsetting av rettsgebyret og multiplikatorer for ulike gebyrer må sees i sammenheng med Stortingets budsjettvedtak for 2022.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

Mange av gebyrene betales av vanskeligstilte grupper, og brukerne bør ikke betale høyere gebyrer for offentlige tjenester enn selvkost. I Prop. 10 L (2015–2016) endringer i rettsgebyrloven (justering av gebyrer) punkt 1 i.f. og punkt 5 i.f. ble det varslet at departementet ville foreta en nærmere vurdering av gebyrene, og eventuelt komme tilbake til Stortinget med forslag om reduksjoner. Det vises også til den nærmere gjennomgangen av høringsinstansenes innspill i den nevnte lovproposisjonens punkt 5. Departementet har tidligere foretatt etterfølgende nedjusteringer av gebyrer, jf. Prop. 9 L (2018–2019) Endringer i rettsgebyrloven (justering av gebyrer) og Prop. 34 L (2020–2021) Endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyr for utleggsbegjæringer).

3 Gebyrreduksjoner

3.1 Nedjustering av gebyret for forliksklage

Etter rettsgebyrloven § 7 første ledd betales i dag 1,15 R (1 406 kroner i 2022) for behandling av sak i forliksrådet, og gebyret påløper selv om saken senere blir trukket eller avvist. Trekket forliksklagen før pålegg om tilsvarende eller innkalling er sendt innklagede, påløper imidlertid ikke gebyr, jf. annet ledd. Er gebyr allerede betalt, tilbakebetales dette. Det påløper ikke gebyr dersom en forliksklage blir avvist på grunn av manglende gebyrbetaling.

Selvkostberegningene til Politidirektoratet følger av tabell 3.1.

Tabell 3.1 Forliksklage

Ressursbruk	
Lønn	1204
IKT-systemer	92
Porto, papir, faglitteratur	57
Utvikle nye digitale løsninger	6
Totalt	1359

Basert på beregningene fra Politidirektoratet legges det til grunn at gjeldende gebyr er høyere enn kostnaden forliksrådene har ved behandlingen av sakene.

Departementet foreslår derfor at gebyret i rettsgebyrloven § 7 første ledd reduseres til 1,1 R (1 345 kroner i 2022).

3.2 Nedjustering av gebyret for utleggsbegjæring

Etter rettsgebyrloven § 14 første ledd betales i dag 1,25 R (1 528 kroner i 2022) for begjæring om utlegg.

Politidirektoratet har beregnet kostnadene for behandlingen av utleggsforretningene i politiet i 2022 til 1 251 kroner. Selvkostberegningene fremgår av tabell 3.2.

Tabell 3.2 Utleggsbegjæring i politiet

Ressursbruk	
Lønn	214
IKT-systemer	92
Porto og papir	52
Sideutgifter	12
Utvikle nye digitale løsninger	6
Klagebehandling	875
Totalt	1251

Domstoladministrasjonen har beregnet kostnadene for behandlingen av utleggsforretningene i domstolene i 2022 til 1 518 kroner. Selvkostberegningene fremgår av tabell 3.3.

Tabell 3.3 Utleggsbegjæring i domstolene

Ressursbruk	Timer	Timepris	Totalt
Dommere	0,75	935	701
Saksbehandler	1	374	374
Drift (påslag per time)	1,75	184	322
IKT-systemer (påslag per time)	1,75	69	121
Totalt			1518

Gjeldende gebyr på 1,25 R (1 528 kroner i 2022) er betydelig høyere enn kostnaden politiet har ved å behandle disse sakene.

Departementet foreslår derfor at gebyret i rettsgebyrloven § 14 første ledd for begjæring av utlegg reduseres til 1,21 R (1 479 kroner i 2022).

Gebyret for utlegg vil derved bli lavere enn selvkost i domstolene, mens gebyret i politiet vil fortsatt være overpriset. Politidirektoratet arbeider i tillegg med å gjøre saksbehandlingen i politiet mer effektiv, blant annet gjennom IT-prosjek-

ter, og departementet vil følge utviklingen av selvkost for å levere tjenesten fremover.

3.3 Nedjustering av gebyret ved tvangsdekning i pengekrav

Etter rettsgebyrloven § 14 fjerde ledd betales i dag 2,1 R ved begjæring om tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 og i tillegg rettsgebyret når tvangsdekning blir gjennomført, noe som totalt gir et gebyr på 3,1 R (3 791 kroner i 2022).

Politidirektoratet har beregnet selvkost til 527 kroner i 2022 for tvangsdekning i pengekrav, såkalt anvisning til innkreving, etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt III. Selvkostberegningene fremgår av tabell 3.4.

Tabell 3.4 Tvangsdekning i pengekrav

Ressursbruk	
Lønn	331
IKT-systemer	92
Porto og papir	104
Totalt	527

Typiske saker om tvangsdekning i pengekrav etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt III er realisering av utleggspant som namsmannen har tatt i innstående på bankkonto. Basert på beregningene fra Politidirektoratet legges det til grunn at gjeldende gebyr er betydelig høyere enn kostnaden namsmannen har ved behandlingen av disse sakene.

Departementet foreslår derfor at gebyret i rettsgebyrloven § 14 fjerde ledd ved begjæring om tvangsdekning (innregistrering) etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt III Tvangsdekning i pengekrav reduseres fra 2,1 R til 0,4 R, samt at tilleggsgebyret for gjennomføring fjernes. Det gir totalt en reduksjon av gebyret fra 3,1 R til 0,4 R (489 kroner i 2022). Gebyret i rettsgebyrloven § 14 fjerde ledd for øvrig tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 forblir uendret.

3.4 Nedjustering av gebyret for forkynnelse av konkursvarsel

Etter rettsgebyrloven § 25 første ledd annet punktum betales 0,5 R (611 kroner i 2022) for forkynnelse av betalingsoppfordring etter konkursloven 8 juni 1984 nr. 58 § 63.

Politidirektoratet har beregnet kostnadene for forkynnelse av konkursvarsel i politiet til 507 kroner i 2022. Selvkostberegningene fremgår av tabell 3.5.

Tabell 3.5 Forkynnelse av konkursvarsel

Ressursbruk	
Lønn	389
IKT-systemer	92
Porto og papir	26
Totalt	507

Basert på beregningene fra Politidirektoratet legges det til grunn at gjeldende gebyr er høyere enn kostnaden politiet har ved behandlingen av sakene.

Departementet foreslår derfor at gebyret for konkursvarsler i rettsgebyrloven § 25 første ledd annet punktum reduseres til 0,4 R (489 kroner i 2022).

3.5 Nedjustering av gebyrer for konkurs og tvangsoppløsning av selskaper

Etter konkursloven § 60 kan en skyldners bo tas under rettens behandling som konkursbo etter begjæring fra en kreditor eller skyldneren selv, dersom retten finner at skyldneren er insolvent, jf. konkursloven § 61. Rettsgebyrloven § 16 første ledd nr. 1 bestemmer at det ved konkursåpning påløper et rettsgebyr på 25 R (30 575 kroner i 2022). Avsluttes bobehandlingen med rettens avgjørelse om innstilling eller tilbakelevering i medhold av konkursloven § 135 eller § 136, følger det av rettsgebyrloven § 18 annet ledd at rettsgebyret reduseres til halvparten av fullt gebyr.

Etter aksjeloven § 16-15 kan retten beslutte selskapet oppløst dersom ett eller flere av de alternative vilkårene i bestemmelsens første ledd nr. 1-4 er oppfylt. Det følger av aksjeloven § 16-17 annet ledd annet punktum at rettens kjennelse om tvangsoppløsning har virkning som kjennelse om konkursåpning etter konkursloven, og etter aksjeloven § 16-18 første ledd skal avviklingen gjennomføres etter konkurslovens og dekningslovens regler. Tilsvarende gjelder ved dom som går ut på oppløsning av et selskap etter krav fra en aksjeeier etter aksjeloven § 16-19, jf. bestemmelsens tredje ledd. I begge disse tilfellene påløper dermed gebyr som ved konkursbehandling nevnt i avsnittet over. Tilsvarende gjelder ved tvangsoppløsning etter allmennaksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19 og samvirkelova §§ 141 til 144.

Selvkostberegningene til Domstoladministrasjonen fremgår av tabell 3.6, 3.7 og 3.8.

Tabell 3.6 Konkursbo og tvangsoppløsning (selskaper mv.) utloddes

Ressursbruk	Timer	Timepris	Totalt
Dommere	3,24	935	3029
Saksbehandlere	2,39	374	894
Drift (påslag per time)	5,63	184	1036
IKT-systemer (påslag per time)	5,63	69	388
Totalt			5347

Tabell 3.7 Konkursbo innstilles

Ressursbruk	Timer	Timepris	Totalt
Dommere	2,99	935	2796
Saksbehandlere	2,14	374	800
Drift (påslag per time)	5,13	184	944
IKT-systemer (påslag per time)	5,13	69	354
Totalt			4894

Tabell 3.8 Tvangsoppløsning (selskaper mv.) innstilles

Ressursbruk	Timer	Timepris	Totalt
Dommere	1,80	935	1683
Saksbehandlere	2,00	374	748
Drift (påslag per time)	3,80	184	699
IKT-systemer (påslag per time)	3,80	69	262
Totalt			3392

I saker med konkursskarantene, omstøtelser og tvister vil det bli et tillegg i tidsbruken. I nær fire prosent av konkurssakene oppstår krav om konkursskarantene og i omtrent tre prosent av sakene oppstår omstøtelser eller tvister. Dette er vektet inn i tidsestimatene i tabellene 3.6 og 3.7 ovenfor.

Basert på beregningene fra Domstoladministrasjonen legges det til grunn at gjeldende gebyrer er betydelig høyere enn kostnaden domstolene har ved behandlingen av disse sakene.

Departementet foreslår derfor endringer i rettsgebyrloven § 16 første ledd nr. 1 slik at gebyret reduseres til 4,35 R (5 320 kroner i 2022) for åpning av konkursbo. Endringene vil få anvendelse også ved tvangsoppløsning etter konkurslovens regler med hjemmel i aksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19, allmennaksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19 og samvirkelova §§ 141 til 144.

Det foreslås videre endringer i rettsgebyrloven § 18 annet ledd slik at gebyret for konkursbo som innstilles eller tilbakeleveres loddierne reduseres til 4 R (4 892 kroner i 2022). Gebyret som gjelder tvangsoppløsning som nevnt ovenfor, og som innstilles eller tilbakeleveres loddeierne, reduseres til 2,75 R (3 363 kroner i 2022).

For tvangsavvikling etter konkurslovens regler med hjemmel i aksjeloven § 16-14, jf. § 16-18, allmennaksjeloven § 16-14, jf. § 16-18 og samvirkelova § 140, jf. § 144 gjelder særlige regler, jf. rettsgebyrloven § 16 første ledd nr. 1 og § 18 annet ledd tredje punktum.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Basert på beregninger fra Politidirektoratet og Domstolsadministrasjonen antas reduksjonene i gebyrene som nevnt ovenfor under punkt 3 å gi en årlig reduksjon i inntektene til statskassen på totalt 128,8 mill. kroner påløpt, hvorav 97,5 mill. kroner bokført i 2022. Dette fordeler seg med 125,8 mill. kroner påløpt og 94,5 mill. kroner bokført under Justis- og beredskapsdepartementet og 3 mill. kroner påløpt og bokført under Finansdepartementet. Vurderingene bygger på et anslag av antallet fremtidige saker basert på saksinngangen i 2019.

5 Merknader til endringer i rettsgebyrloven

Til § 7

Første ledd gjelder gebyr for forliksklage. Gebyret for behandling av en sak i forliksrådet er i dag høyere enn selvkost, og reduseres fra 1,15 R til 1,1 R.

Til § 14

Første ledd gjelder gebyr for utleggsbegjæring. Gebyret reduseres fra 1,25 R til 1,21 R for å

komme nærmere selvkost for å levere tjenesten. *Fjerde ledd* gjelder gebyr ved begjæring om tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10. Gebyr ved tvangsdekning i pengekrav, såkalt anvisning til innkreving, etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt III reduseres til 0,4 ganger rettsgebyret, tilsvarende selvkost, jf. nytt *annet punktum*. Gebyret skal betales ved begjæring om tvangsdekning, og gjennomføringsgebyret fjernes. Gebyret for øvrig tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 etter *første punktum* forblir uendret, og vil fortsatt bestå av et inngangsgebyr og et gjennomføringsgebyr.

Til § 16

Første ledd nr. 1 gjelder gebyr for bobehandling. Gebyrene for konkursbo og for tvangsoppløsning av selskaper etter aksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19, allmennaksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19 og samvirkelova §§ 141 til 144 som åpnes av tingretten, er i dag høyere enn selvkost og gebyrene nedjusteres fra 25 R til 4,35 R. Det følger av aksjeloven og allmennaksjeloven § 16-17 annet ledd annet punktum, § 16-18 første ledd og § 16-19 tredje ledd og samvirkelova § 143 annet ledd annet punktum og § 144 første ledd at det påløper gebyr som ved konkursbehandling.

Gebyret for tvangsavvikling etter aksjeloven § 16-14, jf. § 16-18, allmennaksjeloven § 16-14, jf. § 16-18 og samvirkelova § 140, jf. § 144 som åpnes av tingretten forblir uendret, jf. § 16 *første ledd nr. 1 fjerde punktum*.

Til § 18

Annet ledd gjelder gebyr dersom et dødsbo, felleseiebo eller konkursbo blir innstilt eller tilbakelevert loddeierne. Gebyret som gjelder tvangsoppløsning av selskaper etter aksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19, allmennaksjeloven §§ 16-15 til 16-18 og § 16-19 og samvirkelova §§ 141 til 144 har lavere selvkost enn konkursbo, og gebyret skilles ut og nedjusteres i nytt *fjerde punktum* til 2,75 R. Gebyret som gjelder konkursbo er også over selvkost, og nedjusteres til 4 R i nytt *femte punktum*.

Til § 25

Gebyret for forkynnelse av konkursvarsel etter rettsgebyrloven § 25 *første ledd* annet punktum er i dag over selvkost, og reduseres fra 0,5 R til 0,4 R. Dagens gebyr på 0,5 R forblir uendret for forkynnelse ved stevnevitne i andre tilfelle enn nevnt i rettsgebyrloven § 25 første ledd første, jf. annet punktum.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyrer).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyrer) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyrer)

I

I lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd første punktum skal lyde:

For behandling av en sak ved forlikrådet betales *1,1* ganger rettsgebyret selv om forliksklagen senere blir trukket tilbake eller avvist.

§ 14 første ledd første punktum skal lyde:

For begjæring om utlegg betales *1,21* ganger rettsgebyret.

§ 14 fjerde ledd skal lyde:

Ved begjæring om tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 betales *2,1* ganger rettsgebyret og i tillegg rettsgebyret når tvangsdekning blir gjennomført. *Ved begjæring om tvangsdekning etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt III Tvangsdekning i pengekrav betales likevel 0,4 ganger rettsgebyret.*

§ 16 første ledd nr. 1 første punktum skal lyde:

For konkursbo som åpnes av tingretten betales *4,35* ganger rettsgebyret.

§ 18 annet ledd første punktum skal lyde:

Blir et *dødsbo innstilt* eller tilbakelevert, betales halvparten av fullt gebyr.

§ 18 annet ledd nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Blir et tvangsoppløsningsbo innstilt eller tilbakelevert, betales 2,75 ganger rettsgebyret. Blir et konkursbo innstilt eller tilbakelevert, betales 4 ganger rettsgebyret.

§ 25 første ledd annet og tredje punktum skal lyde:

For forkynnelse av betalingsoppfordring etter konkursloven 8 juni 1984 nr. 58 § 63 betales likevel *0,4 ganger* rettsgebyret. *For forkynnelse ved stevnevitne i andre tilfelle enn nevnt i første, jfr. annet punktum, betales halvparten av rettsgebyret.*

II

Loven trer i kraft 1. januar 2022.
